

d'aquells rodals (DECat VII, 969a50) i de roques «ensobinades» (969b-120) ll. SUPINATAS.

SOBIRA, SOBIRÓ(R) i altres noms de formació semblant

Sobre la gènesi de les diverses varietats d'aquest grup, veg. DECat VII, 974b56-976a, on es troben altres NLL, que ja no caldrà explicar ací, on ens limitem a una selecció de casos més notables o necessitats d'algun aclariment.

El punt de partida és en noms muntanyencs, on conserva el paper d'adjectiu, que distingeix de llocs comparables situats més avall.

Coll Sobirà, te. Lavansa (xxxviii, 34.11). Prat Sobirà, te. Guils del Cantó (xxxviii, 6.24). De vegades s'ha tornat permanent l'omissió del substantiu genèric: era *El Mas Sobirà*, el grandios casal de les Guílleries situat entre Osor, Sant Hilari i Castanyet, damunt l'esgl. rural i veïnadet de *Sta. Creu d'Horta*, però avui només es diu *al subirà* o *El S. de Santa Creu* (hi ha diversos masos i masies més avall, entre aquell, *Sta. Creu* i *Osor*). *Puig-Sobirà*, veg. *Puig* ~ (de Canalda).

Sovint designant un poblat de més entitat: *El Vilar Sobirà*, te. La Salzadella (xxviii, 133.16). *Carer Sobirà*, te. Saldes, és un veïnat suburbà te. Saldes (xxxviii, 68.15); idèntic o ben pròxim a *Subirà*, grupet de masies en el mapa militar, ja en el te. de Brocà.

També apareix, com substantiu, designant grans paratges de muntanya deserta, i ús pecuari, sovint llavors s'hi afegeix *El S. de X.*, nom de l'entitat principal: *El Sobirà* (d'Altron): cap amunt de la branca central de les tres que formen la vall d'Assua, dessota La Mainera i el seu puig, ja afr. amb la vall de Peguera, del te. d'Espot (1933, Ll. i, 19). Un altre, al te. de Boldís (mun. d'Esterrri de Cardós) (1934, Ll. 18, p. 89). En pl. i dim. *Els Sobirans* i *el subiranét*, te. Gorga (xxxiii, 152.4).

Estanty de Sobirans, en el Desert de Carlit, te. Angostrina (Brousse, *Cerdagne Fr.*, 389). Com constato el 1931, baixant de la Pica de Carlit, és el més alt de tots els d'aquell circ lacustre: metaplasme de STAGNOS SUPERIORES, aplicat alhora a un parell d'estanyols adjacents; reducció de *están da sobirós*, amb canvi de sufix (veg. infra).

Sobirans, pagesia i collet, te. St. Julià de Cerdanyola, 0h45 damunt de l'església, i 0h10 més amunt, hi ha la collada que duu al Santuari de Falgars (CATorras, Berg., 105). *Herbés Sobirans*, a. 1272 (Mtz.Fdo., *Doc. Val. ACA*, n.º 1316), havia estat el nom antic del llogaret *Herbeset* dels Ports de Morella (veg. l'art. *Herbés*).

Sobirans, llogaret agregat al te. d'Arenys de Munt, en la vall que puja a l'O. de la vila, cap al Coll de la Creu de Rupit, entre el Montalt i el Corredor; no deu venir d'un nom de predi romà en -ANUS (1968) i no és derivat d'un NP SUPERIUS (com admet Aebischer,

Top., 134); com m'explica En Pons i Guri, primer s'hauria dit, junt amb *Arenys*: «*Arenys Sobirans*», després abreujat, i en efecte les terres d'arenys de la conca de la Riera d'Arenys inclouen fins a *Sobirans*.

El Sobiràs, a la vall de Finestres: és el mas més alt que es troba des de St. Aniol (per damunt de *Conques* etc.), pujant cap al coll darrere El Morral (1968). Està per *Masos Sobirans*: estem en la zona on la toponímia presenta encara una extensió de la reducció rossellonesa de -ns: no som lluny de *Camós* CAMBONES o *Ravós* ROGATIONES, i a 2 o 3 k. d'allà tenim *Plaboscàs*, en el vessant de Cogolls, i Pla de *Martís*, prop de Rocacorba.

La *Sobirana*, pagesia te. Brocà (CATorras, Berg., 136). *Cortsobirana*, te. Manyanet (xix, 170.13). Font *Sobirana*, te. St. Romà de Tavèrnoles (xxxvi, 129.2). *Puigsobirana*, te. Bula d'Amunt, quasi a la r. de La Bastida (xxvii, 32.8): metaplasme del pl. neutre PODIA SUPERIORA (-RANA). *Terres Sobiranes*, pda. de camps te. La Bastida, damunt Sort (xxxvi, 168.22). *Obaga de Subirani*, te. St. Orenç, potser idèntic a l'*Estret Subirani*, te. Betesa (xix, 94, 100), amb -a > -i, segons E.T.C. I, 137.

SUPERIANUS, -A també apareix usat com NP en un doc. de 1197: «*uxori tue Subirane*» (*Cart. St. Cugat III*, p. 1348).

D'acord amb l'etim. última, SUPERIORE es conserva amb ó en altres NLL. 975: «karta ad --- Uvarra --- de castello Sangici, et de Os Supirore, ipsa decima» (SerranoS., *NHRbga.*, p. 317) on serveix per diferenciar aquest antic topònim menor, del nom d'Os de Balaguer, molt més al Sud. «A *subiró*», pda. munt. de terres altes, prop de L'Alzina, te. Alinyà (xvi, 197; DECat VII, 975a51 ss.). Et *Superiò* (Menorca), serra, te. Mercadal, darrere Binigordó (xliv, 28.20): pot ser nom mossàrab amb la -P- conservada.

En conclusió, doncs, hi hagué dissimilació R-R > r-n, consolidada com canvi de sufix. El tipus resultant *Soubirun*, -ous s'ha servat fidel en molts llocs de la Gascunya central i pirinenca (veg. notes de Polge, *Rev. Int. Onom.* xviii, 204), però és -rou(s) la forma primària i no secundària, com creu aquest arxiver (de SUPERIORE, dissim. ja antiga). També en el domini franco-provençal (*Montsevroux*) i a l'alta Itàlia (Ronjat, *La Montagne*; Jud, *Rom.* xliii, 279). Per arribar de SUPERIORE a SUPERIANE, -NU, és necessari que es passés per la fase dissimilada -RIONE: cf. *posterionem*, documentat en glossaris llatins, d'on el fr. ant. *poistron* (el darrere, el sés: Ant. Thomas, *Rom.* xxxvii, 130.2).

També hi hagué altres canvis de sufix, en part dissimilatoris. En R-L-, en el nom antic: *Sorberiolu*, nom d'un Sant Genís, en el comtat de Peralada, que serveix d'afrontació a St. Pere de Roda en docs. de 974; i variants *Sorberullus*, *Sorberelus*, *-beiolus* (*Cat. Car.* II, 36.34, 241.27): es deu tractar de l'erm. de St. Genís, del terme d'Espolla, pertanyent a Baussitges. Una altra forma de trivialitzar el sufix fou en *Sobirer* (lloc incògnit de la vegueria de Cerdanya, cens de 1359) així també *Subriero*, pda. munt. a la vall d'Àneu, te. d'Àrreu, baixant de Sta. Creu a Borén (xx, 170); per